

wilbe gjøre Uopffigeligheden længere; altsaa skulde jeg paa eengang have omtalt, baade at Uopffigeligheden var stedsevarende, og at den skulde vare længere. **J. N. Hansen:** Ja! Denne Paastand troer jeg virkelig er fremfaldt ved den ærede Rigsdagsmands særdeles Skarpsindighed, men ikke kan hjemles ved en sædvanlig Opfattelse af Talen.

Det gjør mig ondt, at jeg aldeles har misforstaaet den høitagtede Finansminister, thi det maa jeg antage, at jeg har gjort; hans egen Forklaring tager jeg naturligviis for fuldkommen gyldig. Det kan let skee, at man i Opfattelsen af et mundtligt Foredrag, navnlig, naar man har høvt Vanffelighed ved at høre, kan misforstaae Noget, men i en anden Henseende har hans nu afgivne Erklæring imidlertid Betydning i denne Sag. Han erkjender nemlig, at naar ulykkelige Tider indtræffe, saa at disse Fordringer blive usikre, saa kan Staten dog ikke paa Grund af sin Stilling som Stat paa engang gaae hen og realisere denne Mængde Panter. Netop dette gjør det særdeles onffeligt at have en Amortisation, og den af ham selv udtalte Anffuelse synes saaledes at støtte Mindretallets Forslag. En æret Rigsdagsmand har til den Uttring af mig, at, naar man antager, at Bondestanden vil gjøre Afdrag, saa vil Amortisation ikke være meget forffellig deraf, bemærket, at man ikke var sikker paa, at de gode Aar kom først, og de onde bagefter; jeg troer imidlertid, at der i Reglen vil være en vis Berlen deri, og jeg maa i hvert Fald paa det Bestemteste benægte, at en saa lille Amortisation som den her foreslaaede virkelig vilde kunne gribe forffyrende ind (So!). Der er jo desuden andre Midler, hvorved Bonden kan rede sig ud deraf; men jeg skal, da jeg for mit Vedkommende tilstrækkeligt har udtalt mig om denne Sag, ikke videre ubvilke disse Midler, som Loven giver Bonden ihænde, naar uheldige Omstændigheder indtræffe.

Tscherning: Det forekommer mig, som om her er en Misforstaaelse omtrent paa alle Sider, thi det ærede Medlem, som nys talte, meente, at Staten udsatte sig for Tab, isald Panterne skulde realiseres i en vanffelig Tid, og at Staten ikke turde realisere disse Panter, for ikke at bringe en Mængde Familier ud af

deres Stilling; men hvorved er Staten da bedre stillet lige over for Fæsterne, naar disse ikke kunne svare deres Afgifter? Deri er ikke nogen væsenlig Forffjel, den vil endog være flettere stillet lige over for Fæsterne, thi lige over for dem vil den have den dobbelte Pligt, som Stat, ikke uden den største Nød at drive Familierne ud, og, som Husbond, at forffyne dem med Midlerne til at blive der; det er den dobbelte Pligt, den vil have mod Fæsterne, thi Pligten, som Stat, den at see til, at Befolkningen ikke drives bort fra sin Levevei under vanffelige Omstændigheder, saalænge Staten kan undgaae det, skal vist ikke nogen forlange i denne Retning, den beholder den ligesuldt, hvad enten det er Fæstere eller Ciere, hvorimod den desuden mod Fæsterne har en ligefrem lovlig Forpligtelse til at forffyne dem med Sædekorn, med en Mangfoldighed af Gjenstande til at drive Gaarden med, saalænge de sidde ved den, og Omkostningerne til Fæstesteds Vedligeholdelse paahvile da ogsaa Staten, som Husbond, saa i den Henseende troer jeg virkelig ikke, der er nogen Grund til at paahvde Amortisation. Hovedspørgsmaalet er det: vil man fordre en saadan Betaling, at man kan antage, at Forrentningen af Betalingssummen i maadelige Tider vil blive meget mere bebyrdende, end Betalingen af de Afgifter, som hidtil have været givne i Fæste eller Leie? Er det Tilfældet, saa har man taxeret for høit, saa har man forlangt for meget. Man skal forlange Betalingen saaledes, at man kan antage, at Fæstere i Gjennemsnittstider nogentunde kan bære det, og som Selveier har han jo altid den Hjælpkilde, at kunne afhænde Noget af den Besiddelse, han har. Staten vinder altsaa aabenbart ved at overdrage til Selveie, selv om der ikke bliver nogen Amortisation; men der er een Grund mere, hvorfor det forekommer mig, at man ikke skulde gaae ind paa at amortisere. Man har jo sagt, at det, der især skulde bringe Fæsterne til mere at gaae ind paa dette Forslag, end de ere gaaede ind paa et tidligere, er, fordi de Fæstere, der for Diebliffet sidde ved Stederne, ikke skulle faae haardere Vilkaar, end de hidtil have høvt, og man haaber naturligviis, at de ved Udsigten til at kunne